

Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Koós Gábor az 1989. évi XXXII. törvény 48.§-ának (1) bekezdése alapján – tekintettel arra, hogy jogsérelmem orvoslására más jogorvoslati lehetőség nem biztosított – a „Nyugdíjreform és Adósságkezelő Alapról, és a szabad nyugdíjpénztár-választás lebonyolításával összefüggő egyes törvénymódosításokról szóló” 2010. évi CLIV. törvény bizonyos, alább részletezett rendelkezései ellen az alábbi

alkotmányjogi panaszt

nyújtom be és kérem az alkotmányellenesség megállapításán túlmenően ezek megsemmisítését.

Alulírott panasztevő jelenleg is magán-nyugdíjpénztári tagsággal rendelkezem és a jövőben is szándékomban áll e tagságot fenntartani.

I.

A 2010. évi CLIV. törvény 36.§-a - a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI.(Tny.) törvény módosításával – akként rendelkezik, hogy az a személy, aki 2011. január 31-ét követően létesít magán-nyugdíjpénztári tagsági jogviszonyt, vagy 2011. január 31-éig kezdeményezi a magán-nyugdíjpénztári tagsága fenntartását, 2011. december 1-jétől kezdődően a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben további szolgálati időt nem szerez, és az ezt követően szerzett keresete, jövedelme a társadalombiztosítási nyugellátások megállapítása során nem vehető figyelembe, csupán a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 32/B. §-ában meghatározott feltételek szerint az időskorúak járadékára jogosult.

A törvény indoklása a következőket tartalmazza:

„A maradó nyugdíjpénztári tag 2012. január 1-jével kiszereződik a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerből. Kiszereződése esetén a további ellátást megalapozó jogszerzés lehetősége megszűnik.”

Ugyanakkor a 2010. évi CLIV törvény nem módosítja a Tny.37.§. (1) bekezdésében foglaltakat, amely szerint: „A Tbj.-ben biztosítottnak minősülő személy biztosítással járó jogviszonyának 1997. december 31. napját követő időtartama szolgálati időnek számít, ha erre

az időszakra az előírt nyugdíjjárulékot a biztosítottól levonták, illetve a 38. § (2) bekezdésének a)-b) pontjában említett személyek esetében megfizették.”

A 2010. évi CLIV. törvény e vitatott 36.§-a nincs tekintettel arra, hogy amikor a magán-nyugdíjpénztári tagságot fenntartani kívánó személyeket a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerből „kiszerező” személyeknek tekinti, e személyek esetében is a munkáltató tovább fizeti – átutalja - az állami társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe a korábban munkáltatói járuléknak nevezett munkáltatói nyugdíj-hozzájárulást, amelyre nézve ugyanezen törvény 34.§-a – a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint a szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. (Tbj.) törvény 19.§-a (1) bekezdésének módosításával – úgy rendelkezik, hogy:

„A társadalmi szolidaritás elvének megfelelően, a rászorulókról való gondoskodás, és a törvényben megállapított társadalombiztosítási ellátások fedezetének megteremtése érdekében a foglalkoztató és a biztosított egyéni vállalkozó által fizetendő munkáltatói nyugdíj-hozzájárulás 24 százalék.”

A 2010. évi CLIV. törvény fenti két szabályának egybevetéséből egyértelműen kitűnik: annak ellenére, hogy mind a magán-nyugdíjpénztári tagságát megtartó, mind az arról lemondó személy munkáltatója a jövőben is hozzájárul a társadalmi szolidaritás elvének megfelelően a társadalombiztosítási ellátások fedezetének megteremtéséhez, és munkáltatójuk egyaránt átutalja a fent említett nyugdíj-hozzájárulás összegét, a törvény a magán-nyugdíjpénztárban maradó személyt diszkriminatív módon a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerből „kiszerező” személynek tekinti, és nem biztosít számára egyenlő elbírálást a szolgálati idő megállapítása tekintetében, annak ellenére, hogy a Tny. 37.§. (1) bekezdésében foglalt szolgálati idő-számításra vonatkozó törvényi rendelkezés továbbra is hatályban marad.

Az 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 2.§-ának (6) bekezdése – a társadalombiztosítás alapelvei körében – a következőképpen rendelkezik: „(6) A foglalkoztatót a társadalombiztosítás keretében nyújtott ellátások pénzügyi fedezetéhez törvényben meghatározott járulék- és hozzájárulás-fizetési kötelezettségek terhelik.”

A törvénszövegből egyértelműen megállapítható, hogy a foglalkoztató hozzájárulás-fizetési kötelezettsége a társadalombiztosítás keretében nyújtott ellátás pénzügyi fedezetéhez történő hozzájárulást jelent, az ún. értékgarancia-elv alapján, amely szerint a befizetés és a nyújtott ellátás között oksági kapcsolatnak kell fennállnia, sőt, ez akár arányossági igényt is keletkeztethetne a befizetés és a nyújtott ellátás között.

Semmiképpen sem eredményezheti azonban azt, hogy a foglalkoztató Tbj. szerinti befizetési kötelezettségének teljesítése ellenére a munkavállaló ellátásra egyáltalán ne tarthasson igényt, a társadalombiztosítás rendszeréből „kiszerezőnek” legyen tekinthető, és a foglalkoztató által befizetett hozzájárulásból kizárólag mások ellátását lehessen abból biztosítani, akkor,

amikor a magán-nyugdíjpénztári tagságáról lemondó munkavállaló ugyanerre az ellátásra ugyanilyen alapon igényt tarthat.

A fent leírtak sértik az Alkotmány 70/A. §-ában foglaltakat, amely szerint:

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

(2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan bünteti.”

A „társadalombiztosítási nyugdíjrendszerből történő kiszereződés” mint fogalom, a továbbiakban sérti az Alkotmány 70/E. §-ában foglaltakat, amely szerint:

„70/E. §. (1) A Magyar Köztársaság állampolgárainak joguk van a szociális biztonsághoz; öregség, betegség, rokkantság, özvegyiség, árvaság és önhibájukon kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén a megélhetésükhöz szükséges ellátásra jogosultak.

(2) A Magyar Köztársaság az ellátáshoz való jogot a társadalombiztosítás útján és a szociális intézmények rendszerével valósítja meg.”

A fentiekből megállapítható, hogy a magán-nyugdíjpénztári tagságukat a jövőben is fenntartani kívánó személyek a jövőben is hozzájárulnak – az Alkotmány 70/I. §-ának (1) bekezdése alapján – jövedelmi és vagyoni viszonyaiknak megfelelően a közterhekhez, ám az ellátáshoz való joguk – diszkriminatív módon – sérelmet szenved.

A T. Alkotmánybíróság 45/1995. (VI.30.) sz. határozatában foglaltak szerint „A kötelező biztosítás körében a fizetési kötelezettség előírása és annak mértéke az Alkotmány 70/E. §-ában megfogalmazott állami kötelezettségre tekintettel csak szélsőséges esetben, más alapvető jog (pl. diszkrimináció tilalma) csorbulása esetén alkotmányossági kérdés.”

Álláspontom szerint jelen esetben – a 2010. évi CLIV. törvény és végrehajtási rendelete, a 297/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet esetében - ilyen, az AB korábbi határozatában említett jogsérelemlről van szó, amelyet alkotmányossági szempontból kell vizsgálni és orvosolni.

A fent idézett AB határozatban maga a T. Alkotmánybíróság hivatkozott arra, hogy az Alkotmány 8.§-ának (2) bekezdése értelmében „A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és köteleességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.” Álláspontom szerint a megsemmisíteni kért jogszabályok az Alkotmány már hivatkozott 70/E.§-ába ütköző alapvető jogokat sértenek,

hátrányosan korlátozó és diszkriminatív módon.

A T. Alkotmánybíróság korábbi határozatában korábban már kimondta: „a társadalombiztosítás - minden sajátossága mellett - alapvetően biztosítás, amelynek lényege, hogy meghatározott díj (járulék) ellenében a biztosítót helytállási kötelezettség terheli. A vegyes rendszer nem ellentétes az Alkotmánnyal, ha a rendszeralkotó elvek (vásárolt jog, szociális gondoskodás) – ha eltérő mértékben is –, de érvényesülnek. (45/1995. (VI.30.) AB sz. határozat).

Az Alkotmány 9.§-ának (1) bekezdése szerint Magyarország gazdaságában a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül; a jelen alkotmányjogi panasszal érintett 2010. évi CLIV. törvény 35.§-a és a magán-nyugdíjpénztári tagok társadalombiztosítási ellátásának kiszámítása során alkalmazásra kerülő szorzószám meghatározásáról szóló melléklet az Alkotmány e rendelkezéseibe ütközik, ezért javaslom ezek megsemmisítését.

Álláspontom szerint, tekintettel arra, hogy a jelen panaszban sérelmezett 36.§. és a törvény 1.sz. melléklete - amely a magán-nyugdíjpénztári tagok jövőbeni társadalombiztosítási ellátásának szolgálati idő-számítására vonatkozik - nem érinti az Abtv. (1989. évi XXXII. törvény) 40.§-ában foglalt korlátozást, így e szabályok megsemmisítésének nincs jogi akadálya.

Megjegyezni kívánom még, hogy a 2010. évi CLIV. törvény 34.§-ában foglalt 24 %-os munkáltatói nyugdíj-hozzájárulás után a munkavállalót – a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 29.§. (3) bekezdésének rendelkezései szerint – jövedelemadó-fizetési kötelezettség is terheli, amelynek révén a magán-nyugdíjpénztári tagságának fenntartásáról nyilatkozó személy olyan adóalap-kiegészítés után kell a közterhekhez további hozzájárulást fizessen, amely után semmiféle ellátásban nem részesülhet.

Mivel ez is csupán a magán-nyugdíjpénztárban maradó személyeket érinti, a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe visszatérőket nem, egyértelműen sérti az Alkotmány 70/I.§-ának rendelkezéseit, mivel így a közterhekhez hozzájárulási kötelezettség aránytalanul sújtja a pénztári tagságukat fenntartani kívánó személyeket.

II.

A 2010. évi CLIV. törvény 28.§-ában foglalt határidő – amely szerint a nyilatkozattétel 2011. január 31-ig tehető meg, csak személyesen, a kijelölt helyen – sérti az Alkotmány 54.§-ában foglalt emberi méltósághoz való jogot.

A törvény és végrehajtási rendelete – amelyek 2010. december 21-én, ill. 23-án jelentek meg a Magyar Közlönyben – a magán-nyugdíjpénztári tagságot fenntartani kívánó tömegek számára *mindössze 29 munkanapot és 36 helyet jelöltek meg*, amelyeken hivatali időben, reggel 8 órától délután 16,30 óráig, illetve pénteken 8 órától 14 óráig adhatják le személyes nyilatkozatukat a magán-nyugdíjpénztárban maradók.

Az emberi méltósághoz való alapjog keretei közé tartozik az önrendelkezéshez való jog, amely a törvény és végrehajtási rendelete által biztosított korlátok között nem érvényesülhet megfelelően.

Az önrendelkezéshez való jogba és a jogbiztonság elvébe ütközik az, hogy a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe történő visszalépést jelenti a személyes nyilatkozattétel – bármely okból történő, a szűkös törvényi kivételt nem érintő - elmulasztása, amely bekövetkezhet akár az illető személy szándékán kívül álló okból, pl. a nyilatkozattételi határidő és a nyilatkozattételre kijelölt szervezet nyitva tartásának korlátozottsága okán is.

A valószínűsíthetően kialakuló sorállások, a hivatali (nyilatkozattételi) idő korlátozottsága, a nyilatkozattétellel járó többletköltségek (utazási költségek), az ügyfélfogadási időben személyesen teendő nyilatkozat miatt a munkahelyről történő távolmaradás (fizetett, fizetetlen szabadság), a személyes nyilatkozattétel kötelezettsége – amelyet annak ellenére tartalmaz a törvény, hogy a magán-nyugdíjpénztári szerződés írásban jött létre – sértik az Alkotmány 70/A. §-ának (3) bekezdésében foglaltak jogegyenlőség elvét, amely szerint: „A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.”

A fentiek alapján javasoljuk a 2010. évi CLIV. törvény 18.§-ában foglalt rendelkezéseket is megsemmisíteni, mivel azok nem nyújtanak kellő biztonságot arra, hogy az érintett személyek döntési szabadságuknak megfelelően élhessenek nyilatkozattételi kötelezettségükkel.

2010. december 24.

Koós Gábor

(lakcím,
magánnyugdíjpénztári
tagság)

Az indítvány státusa:

Elküldve: 2010. december 27-én

Alkotmánybírósági ügyszám:

Az Ab döntése: